

يىل : ۱ صايى ۱۲

يىلانغى

عثمانلى مملەكتى ايچىن ۱۲ غروش
ئروسىيە جەمىستان ايچىن ۲ روبلە
باشقا مملەكتلار ايچىن ۵ فرانك

صايىسى ۱۰ پارا

تۈرك سۆزى

خەلقە دوغرو كېتىك ، خەلق ايچون چالاشمق . . .

ھەفتەدە بىر « تۈرك يۈك ردى » طرفىدە ھېقار بىلىم

مدىرى جلال ساھىر

ادارە خانە

استانبولدە نور عىمانىيە
جادە سىندە ۴۰ نومرولى
« تۈرك يۈردى »

نېجىشە تەموز ۱۰

بوصايدەكى يازىلار

مىصاحبە : استانبول تۈركجەسى ھانگىسىدەر ، عمر سيفالدىن * موسىقى وتماشى مەكتەپىدە دائىر ، آ. ح * تۈرك دىياسىندە *
مىللى ھىكايە : تۈرك چوچوغى : عمر سيفالدىن ، دونماي عثمانى جەمىيەتنىڭ كۈيلى ايله قونوشمەسى ، دونماي جەمىيەتنى * ھامە كىتمەك دە بۈيۈك
برەشغوليت ! (رەس قارىقاتور)

مىصاحبە

استانبول تۈركجەسى ھانگىسىدەر ؟

مىصاحبە

آنجاق آنادولو قادار اولان فرانسىدەدە شىۋە
اختلافى پك چوقدر . ھىچ بىر لىھجەنىڭ قونوشۇلدوغى
مىھىط يۈز كىلومىتروى كىچىمىز . فقط فرانسىز مىتى پارس
لىسانى ئىسمى لسان اولەرق قبول ايتىمىدەر . مىللى لسانلارلە
غازەتا و كىتاب نىشر ايتىدىرمىز . بۈگىن مىللى فرانسىز -
جەلرەك تەمىملەندە مىللى بىر تەلەككە گۈرۈر . مىنغ ابدەر .
آنادولونىڭ ، يەنى فرانسەنىڭ اون بىش يىكرمى مىللى
اولان توراندە شىۋە فرقى فرانسەدەكى قادار بارزەدە كىلدەر .
اونلار ناصىل پارس فرانسىز جەسىنى ئادىبى و ئىسمى لسان
ياپمىشلىرى بىزدە « استانبول تۈركجەسى » نى بوتون تۈركلەر
ايچون ، بوتون توران ايچون مىللى و ئىسمى لسان
ھالە گىتىرمەلى بىز .

اويانان ، ياشامق ايتىمىن تۈركلەر بونى اعتراض
ايتەدىن قبول ايتىدىرلر يالگىز ايش « استانبول تۈركجەسى »
بولمىغە قالپور .

استانبول تۈركجەسى ھانگىسى ؟

صوفتالرك قونوشدوغى چاتلاق (ع) لى ، مىررلرك
يازدىنى عربچە ، عجمچە تركىيلى ، اختيار و مىصاحبەكار
مأمورلرك قونوشدىنى باصما قالب تەبىرلى باب ھالى لسانىمى ،
يوقسە خەلق قونوشدوغى لسانىمى استانبول تۈركجەسىدەر ؟
بونى تەبىن ايتەلى . انصاف و تربىيە دائىرەسىدىن چىقمىمىغە
غەنىت ايدەرك مىناقشەلر ياپمىلى . . .

دىئادە تۈركلەر قادار لسانچە و جەغرافىيە بىرلىكلىرىنى
غائب ايتىش بىر مىلت يوقدر . استانبولدىن چىقىپكەز .
آنادولودىن ، آذربايجاندىن ، قافقاسىيادىن ، تۈركىستاندىن
كېچىپكەز . مانجورىيە كېچىپكەز . ھىچ تەرجىمانە مىحتاج
اولمايە جەقسىگىز . بوتون آلتاي داغلىرىنىڭ جوارىندەدە تۈركجە
قونوشۇلور . فقط ھەر لسان گېنى تۈركجەنىڭ دە مىللى
شىۋەلىرى واردەر . تۈرك كەلەرلىنىڭ ھەرىدە « شەكىلىتى » لرى
بىر ، يالگىز بىر آرز « صوتىتى » لرى آيرىدەر . چىنىڭ قامغۇ
ولايتىدە بىلە قونوشۇلان لسان خالص تۈركجەدەر . و بىز
آكلابىلىرىز .

قەسەمىنىلى ، ارضروملى ، وانلى ، آتەنلى ، ادرەنلى
شىۋەلىرىنىڭ اختلافىلە بىر بىر ناصىل پك گۈزەل قونوشۇپ
آكلابىلىرىلرە توراندەكى بوتون تۈركلەردە بىرلىرىنىڭ
سۆزلىرىنى اويەلە آكلابىلىرىلر .

آرتىق ھەر مىلت گېنى تۈركلەردە بىر مىلت ھالە كېمىگە
باشلايدىقلرىدىن ئىسمى وادىبى بىر لسانە احتىياجلىرى گۈندىن
گۈنە آرتىور . بۇ ئىسمى لسان نەرنىڭ تۈركجەسى اولاجق ؟

مغلق تورکجهیه بگنزه من بر لسان ایستوردی . اوده

آلاجالی بولاجالی ترکیلر یادی . و حالا یاپور .

ترکیب یامادی، ترکیب اویدوراجم دیه سالیقه سنی،

فکرینی یورمادینی زمان قولایلقله قونوشولان لسانی

یازمش . ایشته « سیاه انجیلر » دن بر پارچا . رؤف بک

بو آنده پک صمیمیدر . ترکیب یایمق ده گیل ، کندی

تأثیرینی ، کندی کوز یاشلرینی ترنم ایتک ایستور .

باقیگز ، هیچ ترکیب وارمی ؟ جملهلر قونوشدیغیمز گیی

ناصیل قیصا و آهنگلی :

ایکلیلی ، ایصلاق ، سیاه بر فیش کونیدی . اونک تولىدی

کوندى ، اونک . او بنم دنیا ده بر تک قارده شک او مشوم

خسته خانه ده ، بر جوق سفالتلردن صوگرا ایگله رک ، استمداد

ایده رک . « بنی قورتارک ، بنی قورتارک ! » دیه صیلا یارق

تولىدی کوندى .

او تولىبوردی . او کوزمک اوکنده تولىبوردی . کوزلی

فورفون احتیاجلرله آچیله سیاه بر چوقور اولوبوردی .

یوزنیک صولوق ، تری درسی کريله کريله کیکرک اوستنده

ییرتیبور کی آغزند بوزولوبوردی . دوداقلری قوروبارق ،

مورلاشهرق ، دری آلتنده دیشلری صایلاجق قادار کیکره

یایشوبوردی . کوكی صوك خرخره لرله ، صوك ایکتیلرله بوغازینه

قادار چیقوب صوگرا آچالپور . آچالپوبوردی .

ون برشی یاپامیوردم ، هیچ برشی یاپامیوردم . اونی بو حاله

کتیره ن ، ایگله رک بویه غدارانه تولىوردم درده ، بو خائن

موته هیچ برشی یاپامیوردم . بو عجرک آنده ازیلمش ، حاقیرمق

ایستوبوردم . قودورمق ایستوبوردم . ثولک محق اولسه بیه وحشی

وحشی ، قانلر ایچنده انتقام آلمق ایچین قودوروبوردم .

فقط کیدوب سبب ، حق صورولاجق . کیدوب انتقام آلیناجق

هیچ بر کیمسه یوقدی .

صوك نفسی ایشته مک ایچون ، شفاقلری ، پادشاه و شهیدین

تولش بو زاوالی پریشان صاجلرک ایچنده ، بو او قادار کوزل

وسیه کوزلرک ، بيم سفیل قارده شک سفیل کوزلرک سوندیکنی

کورمه مک ایچون قاچدم ، اورادن ، یانندن قاچدم . فقط تولىدی

خبرندن ده قاچامدم . اوندن قاچامدم .

تولىدی . اوت ، اوده تولىدی . ایشته هیسی تولىدی ، اون

ایکی سنه اول نیتهم ، اوج سنه اول یابام و شیمدی او ، عشق

قلیمده هیمسنک یرینی طوتان اوده تولىدی ، اوجی ده تولىدی .

ون اونک مزارینک ، اونلرک مزارلرینک یاننده آچیلان بو

بکی زارک باشنده بوگون ایکارکن نم ایچین کندیلرینی آرتیق

بر دها کورمک احتمالی محال اولدینی ، بو کیمسه سزک ایچنده

آنک اُرکلی ، سوزک دیرسی بارار

تدقیقه و عبرت آلمغه ده گر .

عوامک ، خلقک قونوشدینی لسان استانبول تورکجه

سیمیدر ؟ استانبولده هانکی صنفک ، هانکی طبقه نك

لسانی خالص تورکجه صایلابیلیر ؟ گله جک نسیخه مزده ده

بونى آرایالم ...

عمر سیف الدین

موسیقی و تماشا مکتبته دار

ماتلری یاشاتان یالکیز اوردولری ده کیدر . صنعت

اکبویوک عاملدر . خصوصیه موسیقیسی ، ادبیاتی اولمایان

ملتلر ذاتاً یوق دیمکدر .

تورکلر او یاندی . لسانلرینی سومگه باشلادیلر .

یاواش یاواش ملی تورک ادبیاتی تشکل ایتدی . یالکیز

تورک موسیقیسی ، تورک تیاتروسى ایله ريله یه میوردی .

ایچنده یاشادیغیمز عصرک معناسنی آکلایان شهر ایمی

جیل پاشا حضرتلری بو اکیسلگی گوردی . و تورک

قونسرواتوارینه ایلك تمللری آتدی .

« قونسرواتوار » کله سنک ترجمه سنده تورکلر ، ینه

کندی اوز لسانلرینی حالا آدام عقللی سوه مدیکلرینی

میدانه قویدیلر . بزیدیوردق که تورکجه مقابللری اولمایان

کله لرک ترجمه لرینی عربجه ایله یایمیلیز . مثلاً خرده یینی

ناصیل ترجمه ایتشلرسه قونسرواتواری ده عینله ترجمه

ایدر : « محفظ » دیرز .

« محفظ » ایله « محفظه » آراسنده ، « مکتب » ایله

« مکتبه » کتبخانه » آراسنده کی قادار بر فرق واردر

اووقت « موسیقی و تماشا محفظی » دنیه بیه جکدی .

سوزده « قونسرواتوار » ی ترجمه ایتدیلر و « دارالبدایع »

دیدیلر . بو دارالبدایعه هانگی بدیعهلر بولوناچق .

« موسیقی و تماشا دارالبدایعی » دنیه بیه جکمی ؛ دنیه مز .

هیچ اولمازسه « محفظ » دیه عینله قونسرواتوورارک

آنک تولىسى ، بارکیرک دیرسی .

سورومکدن باشقا هیچ بر چارهم بولونمادینی حالده - مجنونانه

اولمده ده ... اونلرک شیمدی برابر اولدقلرینی دوشوندمده « آه ؛

شیمدی سز بکا آتلا یکز ، سز بکا ... » دیه ف یاد ایتدم .

رؤف بک یازیلرنده داٹما صمیمی اولسه ایش تام

تورکجه یازایله جکمش . صوگرا سلیمان نظیف بکک شو

سکیز سطرلق جمله سنه باقیگز :

[(محتویات مظننه قدیمه سنک) (انقاضی و اظلامی)

اوزرینه عصرلرجه کیزلی کیزلی ییقیلارق نهایت قبرستانلرله

ویرانهلر آراسنده غائب اولان سوریکزک داخلی ،

(ابنای ادمدن) ایکی یوزبیک (مخلوق مدرکه) (پناه

معاشرت) اولدینی زمانلرده شط العربله آق ده کیز آرا-

سنده کی مسافه دها اوزون ، کونشی دها قیزغین ، هوا

ایله طوپراق (امراض مستولیه نك) (وسائط سرائیتی)

داهل آز حامل ، طبیعت داهل آزی آمان ده کیدلی .]

بو لسان استانبول تورکجه سی ده گیدر . اسیکی

ادبیات لسانیدرکه یازانلرک هپسی یاکلیش یازدینی گیی

آکلایان ده یوقدر . بر گره تورک لساننده کی لامی

ویبانی اضافت معنلری غائب ایدیلور . صوگرا تورکجه نك

أداسی بو قادار اوزون جملهلری قبول ایده من . بولسان

قونوشولان تورکجهیه ترجمه ایدیله بیلیر . مادامکه تورکجهیه

ترجمه ایدیله بیلیر . او حالده اصلی تورکجه ده گیل باشقا

پر لساندر .

ترکیبی محررلرک لسانی کی اختیار و محافظه کار

مأمورلرک باب عالی شیوه سی ده استانبول تورکجه سی ده گیدر

بو خصوصی لسان باشدن نهایته قادار بر طاقم قلیشه

ترکیملر و عطفلرله دولودر . عرب و عجم تجویدیه یوغو-

رولش او یله غرب بر بسته سی واردرکه ایشیدیرکن

انسانک خیالنده یردن تمالر ، تکاپولر ، اکیلمش بویونلر

توکسورولکر ؛ افضیهلر ، استانبولیلردن مرکب برکابوس

قاراریر . عبد الحمیدک داخلیه ناظری مدوح اقدی

یاقین زمانلرده بوتوحاف لسانله ایکی کتاب نشر ایتدی .

آنک تولىسى ، بارکیرک دیرسی .